

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergæ, 1583

VD16 ZV 20638

Quæ sunt causæ actionum Virtutis?

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

cum voluntate diuina. Sit autem in voluntate electio libera, magna firmitate, & quadam excelsa constantia amplectens iudicium, nec cedens contrarijs ventis affectuum, sicut scopuli non cedunt ventis aut fluctibus in mari.

Hoc modo, quoties de definitione virtutis dicitur, eundem est ad causas et primas normas. Rectissimè igitur additur huic definitioni virtute. Virtus est habitus, inclinans voluntatem, ut constanter obediat recto iudicio propter Deum, ut & gratitudinem ei declaret, & Dei voluntatem alijs ostendat, sicut inquit Christus: Lucceat lux vestra coram hominibus, ut glorificetur Pater vester coelestis. Et Psalmus: Videbunt multi, & timebunt, & sperabunt in Domino.

Mat. 5.

Reliqua huius capituli in deo videtur. Et de hoc in libro Archiepiscopi. folio 107.

Quae sunt causae actionum Virtutis?

III. Caput. Causae virtutis.

ib. 2. ap. 5.

Aristoteles virtutem nominat habitum. Constat autem habitum causas esse conuenientes actiones. Deinde necesse est quari actuum efficientes et adiuvantes causas, vel actus, & causas, & subiecta.

Remota deo. Efficiens per se. Intellectus a diuina voluntate. Propria recta ratio. Habitus voluntatis liberae obediens.

Efficientes causae et propinqua, seu actus secundum Philosophiam sunt: rectum iudicium mentis, et libera voluntas, obediens recto iudicio: Vnde dicitur est autem vocare rectum iudicium dictamen rectae rationis

rationis, quod est lex natura, & alia leges congruentes cum recto iudicio naturali & diuina lege. Supra autem dixi, hoc iudicium rectum esse, quia congruit cum norma aeterna & immota, quae est in mente diuina, patefacta in Decalogo. Saepè enim alias dictum est, legem naturae noticiam illam esse de moribus congruentem cum mente diuina, patefacta in Decalogo.

Altera causa est voluntas, de cuius libertate postea dicemus. Est enim & libertas singulae domum Dei in natura intelligente, & pars imaginis Dei in homine, ac vult Deus reliquam esse aliquam libertatem, ut assue fieri homines et disciplina regi possint. Imò ut postea etiam reuerentia dona Dei retineant.

Causae adiuvantes, vel *συνεργα* sunt haec tria, Doctrina, naturales impetus, & disciplina. *συνεργα*. Sicut enim in artibus opus est his adiuvantibus causis, ita & in moribus. Nemo sine doctrina discit architectonicam. Etsi enim natura tenemus principia quaedam, tamen illa ipsa naturales noticiae, exuscitandae & illustrandae sunt doctrina. Quare in iis gentibus, ubi doctrinae lux extincta fuit, aut adhuc extincta est, obscurata est & naturalis noticia, ut Lacedaemonij concedebant patris cum viro de vxore.

Ideo & Deus sua voce Legem promulgavit, ut quoniam erat scripta in natura, tamen voce doctrinae

strina traderetur, repeteretur, & inculcetur
hominibus, & extaret testimonium illustribus
testimonijs propositum, noticias naturales con-
gruentes cum illa voce diuina, legem Dei esse. Ac
Deut. 6. disertè dicitur: Aues ea filijs tuis, id
est, non trades tecta squallore, vel non negli-
genter trades, sed limata & illustrata propones,
repetes, seuerè exiges disciplinam.

ta
bnt ab experientia.
Altera adiuvans caussa, est naturalis inclina-
tio. Verum est enim, virtutes firmiores fieri in
illis, qui à natura adiuvantur, Vt Musici, Poetae,
Pictores feliciores sunt, quos natura adiuvat in
operibus harum artium. Ita in Alexandro, Iulio,
excellens est fortitudo, quia naturales impetu-
tus habent, vel incendia potius, quae sunt harum
virtutum σωματικά.

Discrimen autem hoc loco virtutum hero-
icarum & communium considerandum est. Nam
heroicae dicuntur, quae excellentibus natura ha-
bent ardentem impetum. Communes sunt in me-
diocribus, non monstrosis hominibus, quia etiam
mediocres naturae non monstrosae, flecti ad vir-
tutem doctrina & assuefactione possunt, quia
Deus vult hanc hominum naturam capacem esse
doctrinae & virtutum. Quaestio est autem, unde
sint haec naturarum discrimina, Paulus bonas &
felicis inclinationes, vocat dona Dei. Sed Physi-
ci causas in temperamento quaerunt, & manifesta
sunt

sum est, temperamenta & inclinationes aliquo modo cum stellis congruere. Quare non dubitandum est, stellarum lumine misceri temperamenta, & accendi inclinationes.

De Disciplina.

Tertia causa adiuuans est disciplina, quae ut hoc loco vocabulum usurpatur, est assuefactio, quae fit in potestate humanae voluntatis, et est doctrinae cogitatio, & gubernatio Locomotivae seu externorum membrorum ne ruant in scelera contra conscientiam, & est mediocris diligentia vitandi illecebras & occasiones, sicut amantibus praecipitur, ut discedant ex locis ubi amant, iuxta versusum: Quantum oculis, animo tam procul ibit

Item, Vitare peccata, est vitare occasiones peccatorum, Item: Qui amat periculum, peribit in illo. Et manifestum est multorum mores malis sodalitijs corrumpi. Quare Paulus dicit: Corrumpunt bonos mores consortia prava. Et Aeschili dictum sit notum, οὐδὲν κείλιον ὀμιλίας κακῆς. Et vetus praecipitum est cuiusdam Saenae Eremitae: ἀρμόζα εὐκράτε καὶ τοὺς φέυγαρ, ἵνα τὸν νόον ἀπελωασθῶν ἐχῆ, καὶ τὴν διανοίαν ἀταράχου. ποικὴ γὰρ ἐστὶν ἐχλοῖς ἢ ταραχῆ. Non igitur negligamus disciplinam, sed sciamus diuinitus praecipitur simus intenti, nec laxemus frenos vitiosis cupidis

Syrac, 3.
1. ad Corin.
Et nihil quod prava
quod facta.
multitudine
tractum
in tibus

D pidis